

Fényi Gyula (Sopron, 1845. január 8. – Kalocsa, 1927. december 21.) jezsuita szerzetes, tanár, csillagász.

Életpályája és munkássága:

Fényi Gyula Fink István néven született, nevét belügyminisztériumi engedéllyel magyarosította Fényire, a Gyulát (mint Julius) a jezsuita rendbe való belépésekor vette fel.

A bencés rend soproni gimnáziumának diákja volt. Matematika és fizika iránti természettudományos érdeklődése már korán megmutatkozott. 1864-ben jelentkezett a jezsuita rendbe. Nagyszombatban *filozófiát, klasszika-filológiát, matematikát és fizikát tanult*, 1871 és 1874 között a jezsuita rend kalocsai gimnáziumában *tanított* fizikát. 1874-től 1878-ig *Innsbruckban teológiai tanulmányokat* folytatott. 1877-ben szentelték pappá.

1878 és 1882 között a neves német jezsuita csillagász, *Karl Braun* tanítványaként, majd *asszisztenseként a kalocsai érseki főgimnázium tetején létesített Haynald obszervatóriumban dolgozott.*

Ezután 1885-ig Pozsonyban tanárkodott és átvette a *kalocsai Haynald obszervatórium igazgatását*, a feladatot egészen *nyugdíjba vonulásáig*, 1913-ig látta el. *Elsősorban a Nap, és ezen belül a protuberanciák megfigyelésével foglalkozott, e téren nemzetközi hírnevet is szerzett.* Megfigyeléseit többnyire a Haynald obszervatórium publikációiban, és számos szakfolyóiratban adta ki.

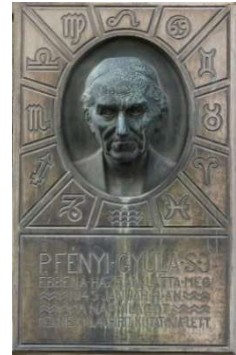
1916-tól – *több más, külföldi tudós társaság mellett*, mint például az Instituto Solare International vagy az Astronomische Gesellschaft – *a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja volt.*

Emlékezete:

Nevét őrzi

- egy kráter a Holdon,
- a miskolci Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium és Kollégium és az ez előtti tér,
- a Nemzetközi Csillagászati Unió által 2010-ben róla elnevezett **115254 Fényi** kisbolygó,
- soproni szülőházán egy emléktábla,
- Kalocsán pedig **mellszobra van.**
- A Fényi Gyula Jezsuita Gimnáziumban **egy csillagda** is működik az emlékére, valamint az iskola portáján *látható a legendás Merz-féle 190/2220-as refraktor, amellyel még Kalocsán számos felfedezést tett Fényi Gyula.*

Az iskola jelmondata: „Scientia unit in fide.” („A tudás egyesít a hitben.”) Fényi szellemi hagyatékára utal, aki a szerény kalocsai kollégiumból emelkedett nemzetközi hírű tudóssá, miközben mindvégig megmaradt tanárnak és jezsuitának.

Főbb publikációi, művei:

- A Nap protuberanciái 1886-ban; Holmeyer Ny., Kalocsa, 1888 (A Haynald-Observatorium közleményei 1886)
- A kalocsai Haynald observatoriumon észlelt protuberanciák 1887-ben; Pfeifer, Kalocsa, 1892 (Haynald-observatorium közleményei)
- A Haynald-Observatórium. Alapítása, leírása, tevékenysége; Athenaeum Ny., Bp., 1898
- A napon észlelt jelenségek természetének magyarázata; Szent István Társulat, Bp., 1900 (A Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának felolvasó üléseiből)
- Gewitter-Registrator construirt von Johann Schreiber; Sternwarte, Kalocsa, 1901
- Protuberanzen beobachtet in den Jahren 1896-1903. Publicationen des Haynald-Observatoriums 13. Kalocsa, 1923